

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
proefsleuven aan de Boshoverweg 30 te
Weert-Boshoven, gemeente Weert (L)**

M.J.M. de Wit

ARC-Rapporten 2010-99

Groningen
10 juni 2010
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefsleuven aan de Boshoverweg 30 te Weert-Boshoven, gemeente Weert (L.)

ARC-Rapporten 2010-99
ARC-Projectcode 2009/446

Opdrachtgever
Limbra Ontwikkeling BV, dhr. N. te Riele
Bevoegd gezag
Gemeente Weert, dhr. W. Truijen. Het rapport wordt namens de gemeente getoetst door drs. F. Kortlang van ArchAeO.
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer onderzoek
40182

Tekst
M.J.M. de Wit
Afbeeldingen
E. Eimermann, B. Schomaker & M.J.M. de Wit
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 10 juni 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

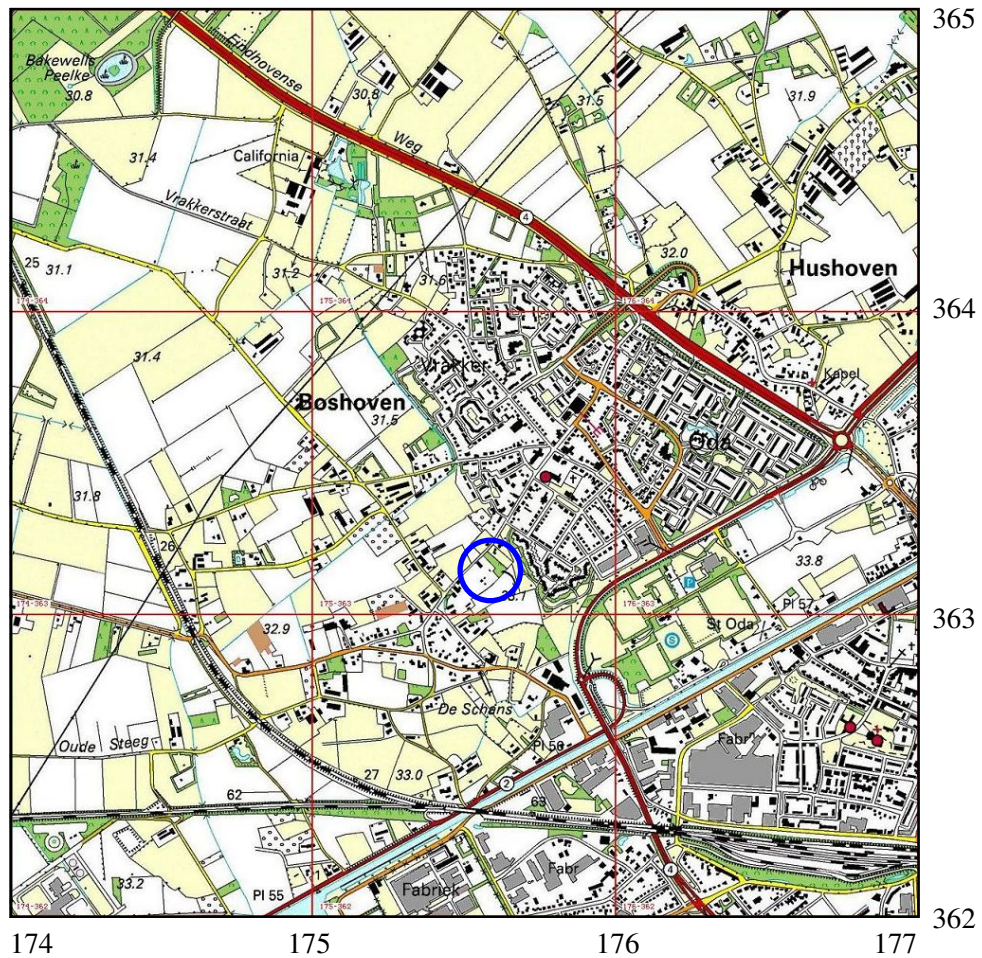
Projectnaam	Nieuwbouw Boshoverweg 30
Projectcode	2009/446
Archisnummer	40182
Beheer en plaats van documentatie	Archaeological Research & Consultancy
Projectleider	drs. M. de Wit
Contact	050/3687192/06-55147249, m.de.wit@arcbv.nl
Opdrachtgever	Limbra Ontwikkeling BV, dhr. N. te Riele
Contact	06-54621819, noud@zuidnederlandbv.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Weert, dhr. W. Truijen
Contact	0495-575000, w.truijen@weert.nl
Toetsing	ArchAeO, drs. F. Kortlang (040-2519270, advies@archaeo.nl)

Locatiegegevens

Toponiem	Boshoverweg 30
Plaats	Weert
Gemeente	Weert
Provincie	Limburg
Kaartblad	57F
RD-coördinaten	N: 175.577/363.209 O: 175.643/363.151 Z: 175.581/363.088 W: 175.520/363.152
Oppervlakte	6700 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Dekzandruggen met of zonder oud bouwlanddek (3L5)
Bodem	Hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand (zEZ23)
Historische situatie	De onderzoekslocatie was tenminste vanaf begin 19e eeuw grotendeels in gebruik als erf met een of meerdere boerderijen. Na 1993 is de – voorheen landelijk gelegen – boerderij in de bebouwde kom van Weert opgenomen.
Archeologische verwachting	Binnen een straal van 1.500 m rond het plangebied zijn archeologische vondsten gedaan die dateren uit de periode Bronstijd – Nieuwe Tijd. Ondanks dat er tot op heden geen duidelijke aanwijzingen bestaan voor de aanwezigheid van archeologische resten uit vroegere perioden, kan een hoge archeologische trefkans voor alle perioden worden aangenomen.

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Dhr. N. te Riele van Limbra Ontwikkeling BV heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek (IVO) door van middel proefsleuven aan de Boshoverweg 30 te Weert. De aanleiding voor dit onderzoek betreft de voorgenomen nieuwbouw van 17 woningen. Het onderzoek is uitgevoerd op 8 en 9 april 2010. De projectleiding was in handen van mw. drs. M.J.M. de Wit. De veldtechniek werd verzorgd door mw. drs. J.J. van Ams en dhr. drs. E. Eimermann. De graafmachine werd geleverd door fa. Haanen uit Weert, met als kraanmachinist dhr. H. Huysmans. Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).¹

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het proefsleuvenonderzoek is de archeologische waarde van het plangebied vast te stellen om een advies te kunnen geven over eventuele (archeologische) vervolgstappen. In het Programma van Eisen (PvE), dat is opgesteld door mw. drs. M.J.M. de Wit & drs. N. van Malssen (ARC bv), zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1 *In welke mate is het gebied verstoord?*
- 2 *Wat is de geologische/bodemkundige opbouw?*
- 3 *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?*
- 4 *Uit welke periode(n) dateren de sporen?*
- 5 *Uit welke periode(n) dateert het esdek/ de plaggenbodem?*
- 6 *Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?*
- 7 *Is er een relatie te leggen tussen de archeologische vondsten en sporen?*
- 8 *Wat is de relatie van vondsten en sporen met de eerder aangetroffen vondsten en sporen in de omgeving?*
- 9 *Is er sprake van verschillende bewoningsfasen?*
- 10 *Wat is de relatie tussen de aangetroffen sporen/structuren en het omringende landschap?*
- 11 *Welke vindplaatstypen zijn er aangetroffen?*
- 12 *Zijn de aangetroffen vindplaatsen behoudenswaardig?*
- 13 *Indien het onderzoek geen archeologische resten of categoriaal beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van: aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoring van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weersomstandigheden?*

¹De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

- 14 *Welke postdepositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan? Wat is de invloed van het gevormde esdek op de archeologische niveaus? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het plaggendek?*

1.3 Onderzoeksgeschiedenis

Op het onderzoeksgebied is in 2009 zowel een bureau- als een inventariserend booronderzoek uitgevoerd (A.J.Wullink & Wijnen 2009, afb. 2).² Uit deze onderzoeken blijkt dat de locatie op een dekzandrug ligt, met daarop een oud landbouwdek (plaggenbodem) van 50 – 70 cm dikte (afb. 3 en 4). De oorspronkelijk aanwezige podzolbodem is waarschijnlijk geheel opgenomen in de plaggenbodem. De plaggenbodem heeft, doordat ze de oorspronkelijke (podzol)bodems veelal beschermen tegen (recente) bodemverstorende ingrepen, volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden een hoge archeologische trefkans. In de dekzandgebieden kunnen in principe bewoningssporen vanaf het Laat-Paleolithicum worden aangetroffen. In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied ligt een aantal archeologische monumenten van hoge waarde die dateren uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd (AMK-terreinen 16.655, 16.786 en 16.553). Ook zijn er in de nabije omgeving bewoningssporen uit de IJzertijd en de Romeinse Tijd aangetroffen. Uit de directe en wijdere omgeving zijn archeologische waarnemingen bekend uit de periode Bronstijd – Nieuwe Tijd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek (de aanwezigheid van zwarte enkeerdgronden en de daarmee samenhangende hoge trefkans op archeologische resten uit alle perioden) kreeg de opdrachtgever het advies om, indien de geplande bodemverstoringen beneden 40 cm vanaf het huidige maaiveld plaatsvinden, een inventariserend veldonderzoek (IVO) uit te voeren door middel van proefsleuven (A.J.Wullink & Wijnen 2009, p. 5).

1.4 Werkwijze

De werkzaamheden in het veld zijn uitgevoerd zoals voorgeschreven in het Programma van Eisen en conform de KNA 3.1. Op het onderzoeksgebied zijn zes proefsleuven of werkputten aangelegd met een afmeting van 4×25 m (afb. 5). Eén sleuf moest iets worden ingekort (ca. 20 m) vanwege de aanwezigheid van een schuur (werkput 1). De aanleg van de sleuven ging als volgt: met de graafmachine werden, voorzichtig schavend, de bouwvoor en het esdek weggehaald tot op de top van het dekzand, waar zich het archeologisch sporenvak bevindt. Dit vlak is getekend (schaal 1:50), gefotografeerd en de hoogte van het vlak en het maaiveld zijn bepaald ten opzichte van NAP. In proefsleuven 2 en 3 is een tweede vlak aangelegd, aangezien in deze werkputten het eerste vlak erg rommelig was door bioturbatie (plant- en dierwerking). Ook is in deze twee werkputten aan de zuidwestkant een kleine uitbreiding gegraven, aangezien zich aan de zuidkant van beide werkputten een aantal mogelijke sporen bevond.

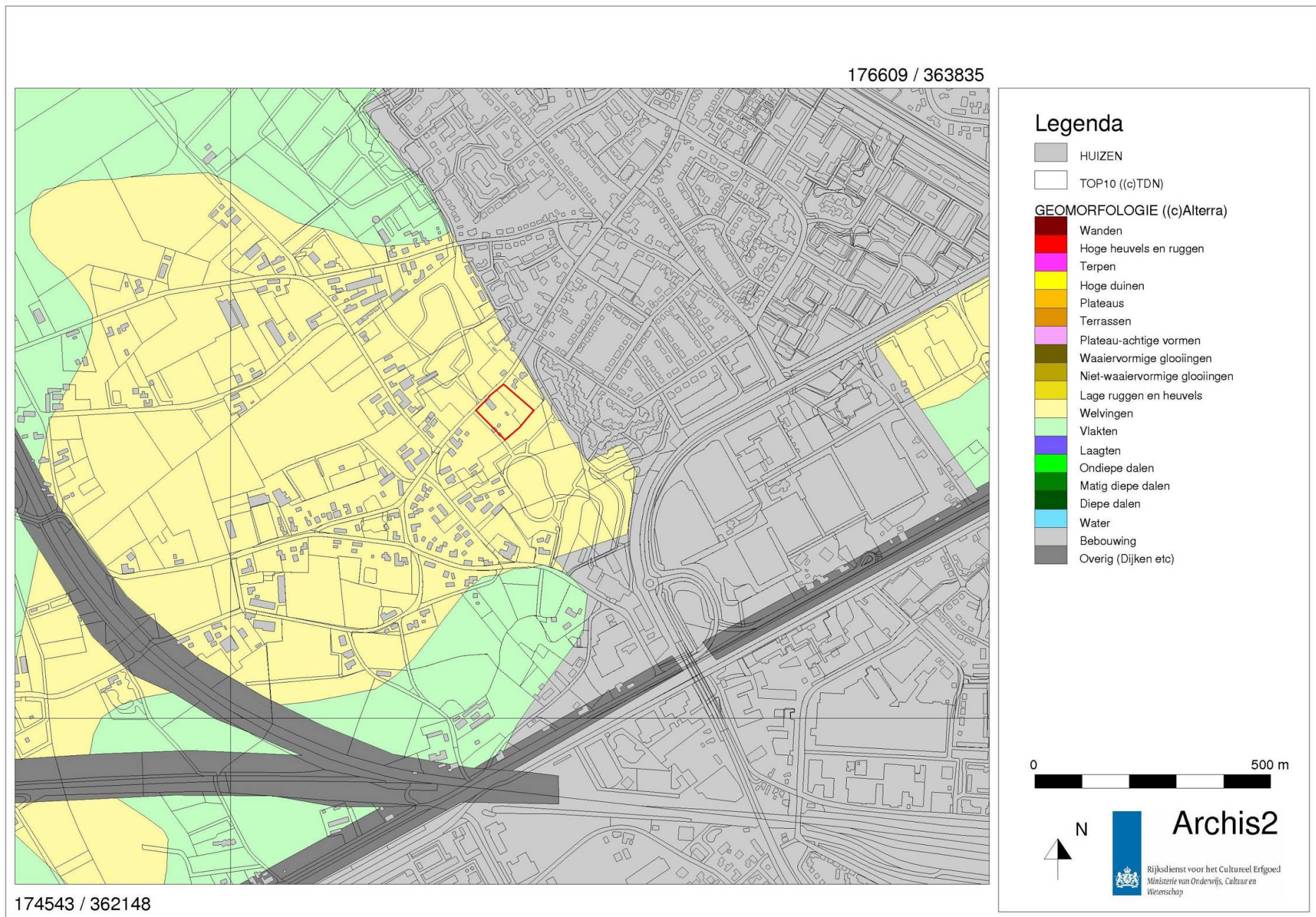
²Het bureau-onderzoek is uitgevoerd door Econsultancy: J.J.A. Wijnen, 2009. *Archeologisch bureauonderzoek Boshoverweg 30 te Weert in de gemeente Weert*, Boxmeer (Econsultancy-rapport 09061404).

Van de sporen in het vlak is een klein deel gecoupt³ om de aard en de diepte van het spoor te bepalen. De coupes zijn gefotografeerd en getekend (schaal 1:20). Per sleuf zijn van één van de lengteprofielen profielopnames gemaakt (steeds stukken van 1 m breed). Deze zijn getekend (1:20) en gefotografeerd. Vondsten zijn bij de aanleg van de vlakken verzameld per vak van 4×5 m of per spoor. Bij de aanleg van de vlakken zijn zowel de verwijderde grond (bouwvoor, esdek) als het sporenvlak zelf afgezocht met een metaaldetector. In een aantal sleuven zijn in de top van het dekzand resten van ontginningsgreppels aangetroffen (esgreppels). Door gaans dient er dan een vlak in de top van het dekzand te worden aangelegd, waarbij eventuele sporen die tussen de esgreppels zichtbaar zijn worden gedocumenteerd, voordat naar een niveau tot net onder de esgreppels (vlak 2) wordt verdiept. Het onderzoek beperkt zich echter tot een vlak in de top van het dekzand, aangezien het oorspronkelijke bodemprofiel ter plaatse al behoorlijk afgetopt was en zich in de werkputten geen archeologische sporen bevonden. Na afloop van de werkzaamheden zijn de proefsleuven weer dichtgegooid.

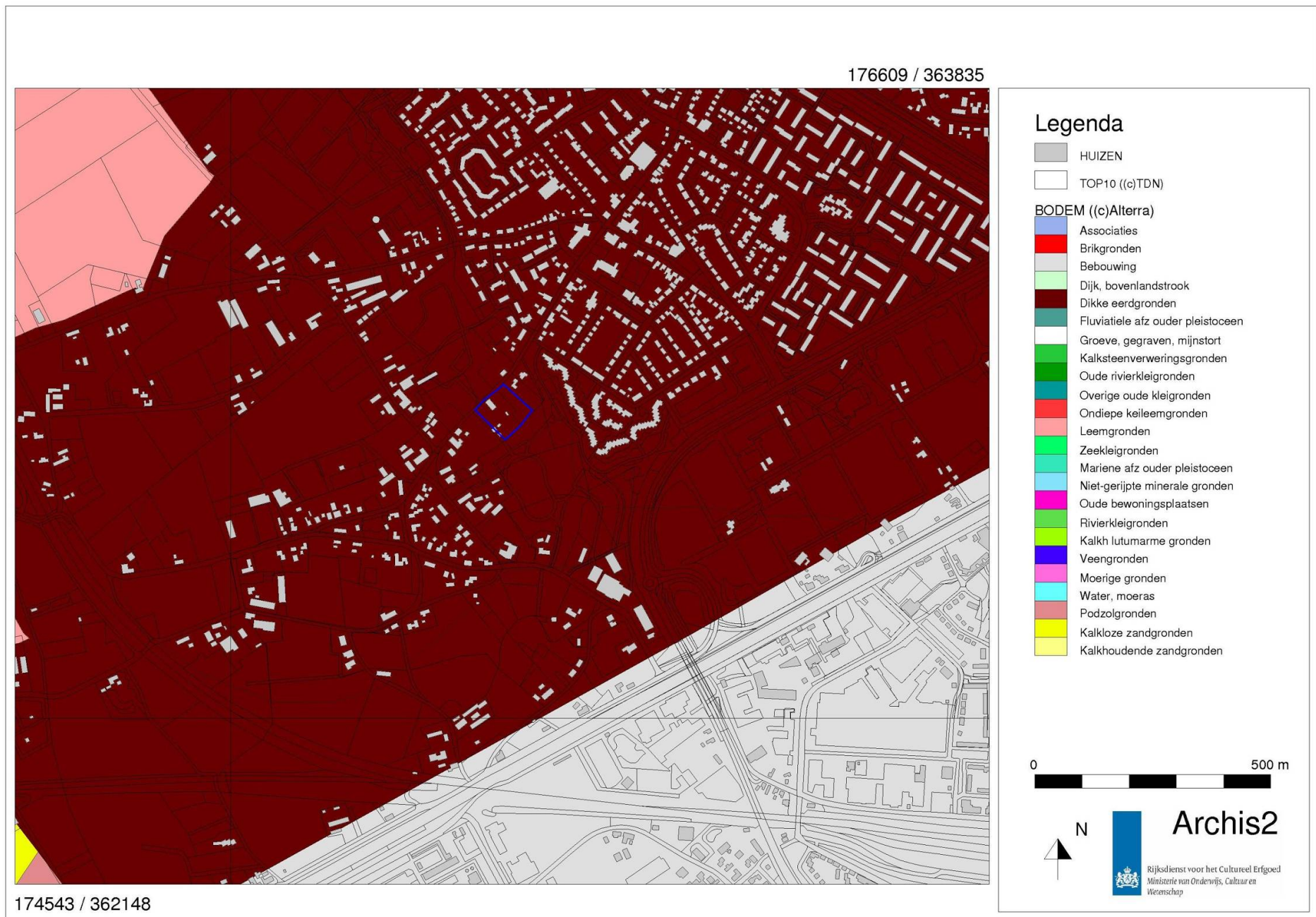
³De helft van het spoor wordt hierbij verwijderd, zodat een doorsnede ontstaat.

Afbeelding 2 Het onderzoeksgebied met de boorpunten. Naar Wullink & Wijnen 2009, afbeelding 2.

Afbeelding 3 Geomorfologische kaart met het onderzoeksgebied (rood omkaderd). Bron: Archis2, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Afbeelding 4 Bodemkaart met het onderzoeksgebied (blauw omkaderd). Bron: Archis2, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Afbeelding 5 Overzicht van de werkputten en gedocumenteerde profielen. Kaart: B. Schomaker.

2 Resultaten

2.1 Bodemopbouw

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied is overal homogeen: onder de huidige bouwvoor bevindt zich een matig humeuze plaggenbodem van maximaal 70 cm dik, op sommige plaatsen onderverdeeld in twee lagen (afb. 6). De bovenste laag heeft veel doorworteling van planten; de onderste laag heeft dit minder maar is meer gevlekt/gewoeld. In beide lagen van de plaggenbodem zijn puinresten en houtskool aangetroffen; in de plaggenbodem in werkput 2 is nieuwetijds aardewerk aangetroffen (vnr. 4). Onder de plaggenbodem ligt een menglaag tussen de plaggenbodem en het eronder liggende dekzand. In de menglaag heeft veel bioturbatie (dierwerking) plaatsgevonden. Het dekzand is matig tot sterk lemig met een hoge grondwaterstand. Tussen het dekzand en de plaggenbodem bevindt zich geen bodemvorming meer; zoals ook al door A.J.Wullink & Wijnen (2009) werd geconstateerd is het oorspronkelijke podzolprofiel geheel in de plaggenbodem opgenomen. Voorts is de bodemopbouw enigszins verstoord door de kwekerij die hier tot voor kort aanwezig was; in het profiel is doorworteling te zien die in sommige gevallen tot in het dekzand aanwezig is.

2.2 Sporen en structuren

In de proefsleuven is verspreid over het gehele onderzoeksgebied onder de plaggenbodem een klein aantal sporen aangetroffen, bestaande uit twee sloten, (es)greppels en een aantal mogelijke paalkuilen (afb. 7 en 8). Op basis van de aangetroffen vondsten in een deel van de sporen, kunnen deze gedateerd worden in de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd (zie paragraaf 2.3).

De beide sloten zijn noordoost-zuidwest georiënteerd en liggen parallel aan elkaar. De breedte van de sloten bedraagt 1,5 m, de resterende diepte 50 cm (afb. 9).⁴ De onderlinge afstand tussen de sloten bedraagt ca. 20 m. Uit de meest noordelijke sloot (spoor 12 in proefsleuf 4 en spoor 9 in proefsleuf 6) is zowel laatmiddeleeuws (vnr. 15; grijs gedraaid aardewerk) als nieuwetijds aardewerk (vnr. 5; steengoed) aangetroffen. De sloten verwijzen waarschijnlijk naar de percelering van het onderzoeksgebied in de Late Middeleeuwen. Op dezelfde locatie van de noordelijke sloot is op de kadastrale minuutplan van 1811 – 1832 eveneens een perceelsgrens te zien (afb. 10). Waarschijnlijk was de percelering van het terrein na het ontstaan van het esdek nog deels gebaseerd op de laatmiddeleeuwse situatie.

Ook de greppels die op het onderzoeksgebied zijn gevonden, hebben te maken met de indeling van het terrein (afb. 11). Het vondstmateriaal uit twee van de greppels (spoor 13 in proefsleuf 1 en spoor 6 in proefsleuf 6) dateert eveneens uit zowel de Late Middeleeuwen als de Nieuwe Tijd (vnrs. 1 en 14). De greppels hebben een breedte van ca. 40 cm en een resterende diepte van maximaal 30 cm. Gezien de oversnijdingen van de greppels met de sloten zijn de greppels jonger.

⁴‘Sloten’ en ‘greppels’ worden onderscheiden op basis van afmetingen; de in het plangebied aangetroffen sloten zijn breder en dieper dan de aangetroffen greppels. Het is onduidelijk of er in de sloten water heeft gestaan of dat het ‘droge’ sloten waren; in het laatste geval zou de term ‘greppel’ ook van toepassing zijn.

In proefsleuven 5 en 6 zijn esgreppels aangetroffen: ontginningsgreppels die werden gegraven voordat men de bodem verrijkte met plaggen en mest waardoor de plaggenbodem ontstond. In de esgreppels is zowel laatmiddeleeuws als nieuwetijds vondstmateriaal aangetroffen. Gezien het feit dat in de plaggenbodem zelf nieuwetijds aardewerk is gevonden (zie paragraaf 2.1), zullen de esgreppels eerder in de Nieuwe Tijd dan in de Late Middeleeuwen geplaatst moeten worden. Het laatmiddeleeuwse materiaal in de esgreppels kan worden gezien als ‘opspit’; het nieuwetijdse materiaal zal in de greppels terecht zijn gekomen door opvulling van de greppels met plaggendekmateriaal.

De volgorde van de percelering- en landindeling op het onderzoeksgebied lijkt als volgt: de sloten zijn het oudst, gevolgd door de greppels en vervolgens de esgreppels die in feite de eerste (ontstaans)fase van de plaggenbodem vormen.

De her en der in de proefsleuven aangetroffen ‘paalsporen’, waren in het vlak erg slecht te herkennen. Ook in doorsnede roepen deze sporen vragen op; bij de toekenning van de functie ‘paalspoor’ aan de sporen moet dan ook een slag om de arm worden gehouden. In het dekzand heeft erg veel dier- en plantwerking plaatsgevonden, waardoor bij de coupes continue de vraag moet worden gesteld of het hier geen natuurlijk gevormd spoor betreft. De sporen die zijn gecoupt hebben een gemiddelde resterende diepte van 20 cm. Uit de mogelijke paalsporen zijn geen structuren te reconstrueren. De uitbreidingen aan de zuidwestkant van proefsleuven 2 en 3, die zijn aangelegd omdat zich hier in de reguliere proefsleuven paalsporen bevonden, leverden geen verdere sporen op.

2.3 Vondsten

Tijdens het onderzoek is een klein aantal vondsten gedaan, met name in de (es)greppels en sloten (tabel 1).⁵ Het vondstmateriaal bestaat voornamelijk uit laatmiddeleeuws – nieuwetijds aardewerk (Elmpter waar, grijsgedraaid aardewerk, rood- en witbakkend aardewerk en steengoed).

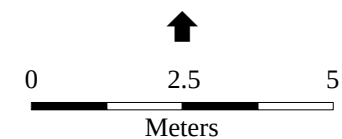
⁵Het vondstmateriaal is gedetermineerd door K.L.B. Bosma van ARC bv.

32,80 m +NAP

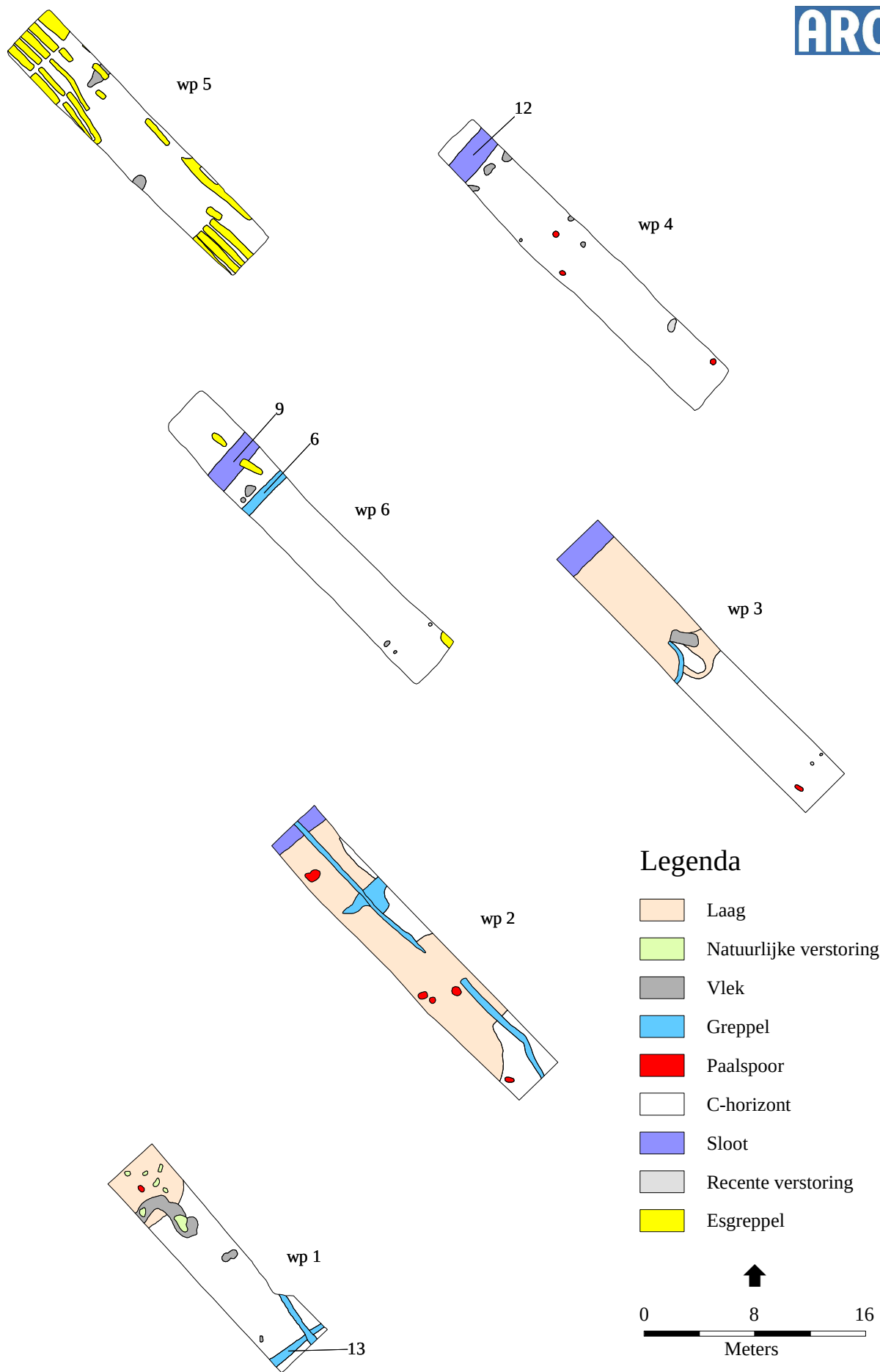

Legenda

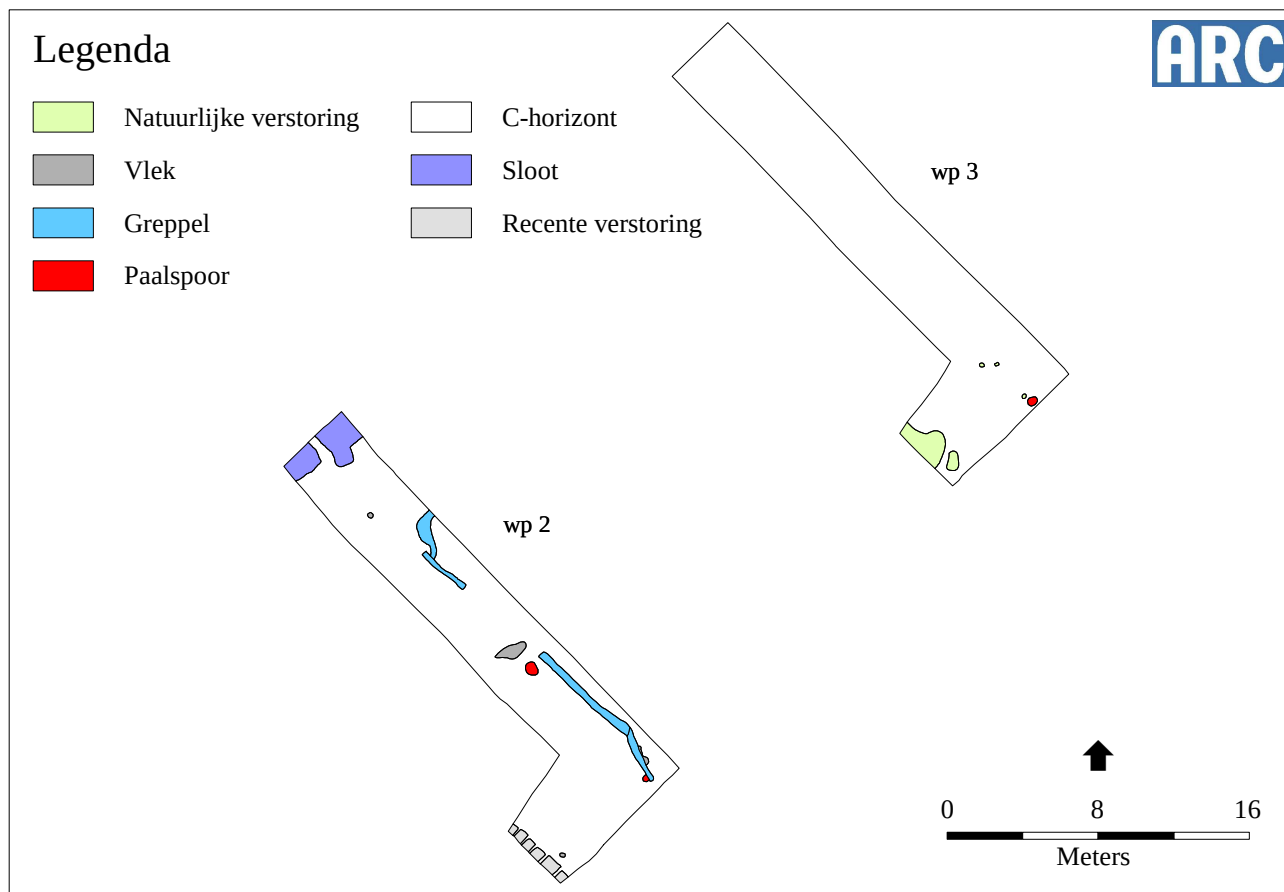
- Bouwvoor
- Esdek
- C-horizont
- Menglaag esdek + C-horizont
- NAP hoogte

Afbeelding 6 Overzicht van de profielopnames in proefsleuf 3. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 7 Overzicht van de aangetroffen sporen in vlak 1. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 8 Overzicht van de aangetroffen sporen in vlak 2 van proefsleuven 2 en 3.
Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 9 De sloot in proefsleuf 6 in het vlak (voor, boven) en in doorsnede (onder).
Foto's: E. Eimermann.

Afbeelding 10 Het onderzoeksgebied (blauw omlijnd) geplot op de kadastrale minuut van 1811 – 1832. In rood de perceelsgrens die overeenkomt met de locatie van de noordelijke sloot in proefsleuven 4 en 6. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 11 Greppels in proefsleuf 1. Foto: M.J.M. de Wit.

vnr	wp	vlak	vak	spoor	vulling	aard spoor	soort	aantal	periode	opmerking
1	1	1	–	13	1	greppel	elmpt	1	lme	11e – 1e helft 14e eeuw
1	1	1	–	13	1	greppel	steengoed	1	nt	vanaf 17e eeuw
1	1	1	–	13	1	greppel	roodbakkend	1	nt	vanaf 17e eeuw
2	2	0a	3	–	–	aanleg vlak	ijzerslak	1	indet	
3	2	1	–	4	1	greppel	elmpt	1	lme	11e – 1e helft 14e eeuw
4	2	p1	–	902	1	plaggenbodem	roodbakkend	1	nt	18e eeuw
5	4	1	–	12	1	sloot	steengoed	1	nt	
6	3	1	–	7	2	paalgat	houtskool	1	indet	
7	5	1	–	3	1	esgreppel	roodbakkend	1	nt	
8	5	1	–	3	1	esgreppel	vensterglas	1	nt	
9	5	1	–	3	1	esgreppel	elmpt	1	lme	
10	5	1	–	3	1	esgreppel	elmpt	1	lme	
11	5	1	–	3	1	esgreppel	elmpt	1	lme	
12	5	1	–	3	2	esgreppel	verbrande leem	2	indet	
13	5	1	–	3	1	esgreppel	bouwmateriaal	1	nt	
13	5	1	–	3	1	esgreppel	roodbakkend	3	nt	
13	5	1	–	3	1	esgreppel	witbakkend	1	nt	
14	6	1	–	6	1	greppel	witbakkend	8	nt	fragmenten van één kom, 18e eeuw
15	6	1	–	9	1	sloot	grijs gedraaid	1	lme	2e helft 13e – 15e eeuw

Tabel 1 Overzicht van de aangetroffen vondsten.

3 Conclusies

1 In welke mate is het gebied verstoord?

Op het onderzoeksgebied is geen podzolprofiel meer aanwezig; onder de bouwvoor en de plaggenbodem bevindt zich vrijwel meteen het dekzand: de C-horizont. Tussen de plaggenbodem en het dekzand is wel een menglaag aanwezig van plaggenbodem en dekzand, waarin veel plant- en dierwerking is. In twee proefsleuven zijn esgreppels aangetroffen, die tot diep in het dekzand zijn ingegraven. De kwekerij die zich tot voor kort hier bevond heeft ook gezorgd voor enige bodemverstoring. Op het terrein stond een aantal bomen die inmiddels gekapt zijn, maar waarvan de boomstronken en wortels zich nog in de bodem bevinden. In het bodemprofiel zijn plantenwortels te zien.

2 Wat is de geologische/bodemkundige opbouw?

Zie antwoord op vraag 1. Het onderzoeksgebied ligt op een dekzandrug (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden), met daarop een oud landbouwdek (plaggenbodem) met een maximale dikte van 70 cm. De plaggenbodem is in twee lagen te verdelen: de bovenste laag heeft veel doorworteling van planten; de onderste laag heeft dit minder maar is meer gevlekt/gewoeld.

3 Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?

Afgezien van proefsleuf 5 is in de proefsleuven een klein aantal sporen aangetroffen uit de periode voorafgaand aan het ontstaan van de plaggenbodem.

Deze sporen hebben voornamelijk te maken met de indeling van het gebied en bestaan uit perceleringssloten en -greppels. Ook is een aantal vermoedelijke paalkuilen aangetroffen, die her en der over de proefsleuven verspreid zijn. Hieruit zijn geen structuren te reconstrueren.

4 *Uit welke periode(n) dateren de sporen?*

De sloten dateren uit de Late Middeleeuwen, vermoedelijk uit de periode 13e – 15e eeuw. De greppels dateren uit de Nieuwe Tijd, ongeveer uit de periode 17e – 18e eeuw. Hoewel in beide sporen ook jonger en ouder materiaal is gevonden, moet dit – net als bij de esgreppels – worden beschouwd als ‘opspit’ (greppels) of als materiaal dat later, mogelijk bij de demping ervan, in de sporen terecht is gekomen (sloten). De mogelijke paalsporen bevinden zich onder de plaggenbodem en worden oversneden door de greppels. Dit geeft aan dat deze sporen in ieder geval voor de 17e eeuw moeten worden gedateerd.

5 *Uit welke periode(n) dateert het esdek/de plaggenbodem?*

De plaggenbodem dateert uit de Nieuwe Tijd en is ongeveer vanaf de 18e eeuw ontstaan. In de esgreppels, die in proefsleuf 5 zijn aangetroffen, is weliswaar ook laatmiddeleeuws aardewerk aangetroffen (Elmpter waar) maar dit moet worden beschouwd als ‘opspit’ waardoor ouder materiaal in jongere sporen terecht is gekomen.

6 *Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?*

Het vondstmateriaal bestaat hoofdzakelijk uit laatmiddeleeuws en nieuwetijds aardewerk. Daarnaast is een zeer kleine hoeveelheid bouw materiaal, vensterglas, ijzerslak, houtskool en verbrande leem aangetroffen. Het bouw materiaal en het vensterglas dateren uit de Nieuwe Tijd.

7 *Is er een relatie te leggen tussen de archeologische vondsten en sporen?*

De meeste vondsten zijn aangetroffen in sporen: in de (es)greppels en sloten.

8 *Wat is de relatie van vondsten en sporen met de eerder aangetroffen vondsten en sporen in de omgeving?*

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn een monument, een archeologische vondstmelding en twee archeologische waarnemingen bekend, die dateren vanaf of uit de Late Middeleeuwen. Het betreft vondstmeldingen in de oude dorpskern van Boshoven die een hoge archeologische waarde heeft (AMK-terrein 16655) – vondstmeldingen 406.437 en waarnemingen 44.912 en 44.528 (afb. 12). Bij de vondstmelding en waarneming 44.912 zijn tijdens archeologische veldkarteringen fragmenten van (gedraaid) middeleeuws aardewerk is gevonden. Waarneming 44.528 betreft een onderzoek van ADC Archeoprojecten, waarbij nieuwetijdse ontginningsgreppels zijn gevonden.⁶ De aangetroffen sporen en vondsten uit het huidige onderzoek sluiten bij deze eerder aangetroffen archeologische resten aan. Mogelijk betreft het akkerland dat bij de erven in de oude kern van Boshoven hoort.

9 *Is er sprake van verschillende bewoningsfasen?*

Op het terrein kunnen in ieder geval drie verschillende fasen van gebruik worden gereconstrueerd: een laatmiddeleeuwse en twee nieuwetijdse. De

⁶E. Lohof, 2001: ADC-Briefrapport 77, Amersfoort.

sloten horen bij de oudste fase en dateren uit de Late Middeleeuwen. De greppels geven de indeling van het terrein in de periode rond de 17e eeuw aan. De esgreppels en de plaggenbodem vormen de laatste fase, te dateren vanaf de 18e eeuw.

- 10 *Wat is de relatie tussen de aangetroffen sporen/structuren en het omringende landschap?*

Zoals ook op afbeelding 3 te zien is en ook al vaker in de tekst is genoemd, ligt het onderzoeksgebied (en het dorp Boshoven) op een dekzandrug, met ten noorden en zuiden ervan lagergelegen vlakten. Dergelijk gebied is van oudsher aantrekkelijk voor bewoning: akkers en erven bevonden zich op de hogergelegen delen van het gebied, terwijl de lagergelegen delen geschikt waren voor de veeteelt. De op het onderzoeksterrein aangetroffen sporen geven aan dat het al vanaf de Late Middeleeuwen – vermoedelijk – is gebruikt als akkerland.

- 11 *Welke vindplaatstypen zijn er aangetroffen?*

De sporen die op het onderzoeksgebied zijn aangetroffen hebben te maken met landindeling en percelering.

- 12 *Zijn de aangetroffen vindplaatsen behoudenswaardig?*

Op basis van de resultaten en de waardering volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (zie paragraaf 4) geven de vindplaatsen te weinig informatie en zijn ze van te weinig belang om ze als behoudenswaardig te beschouwen.

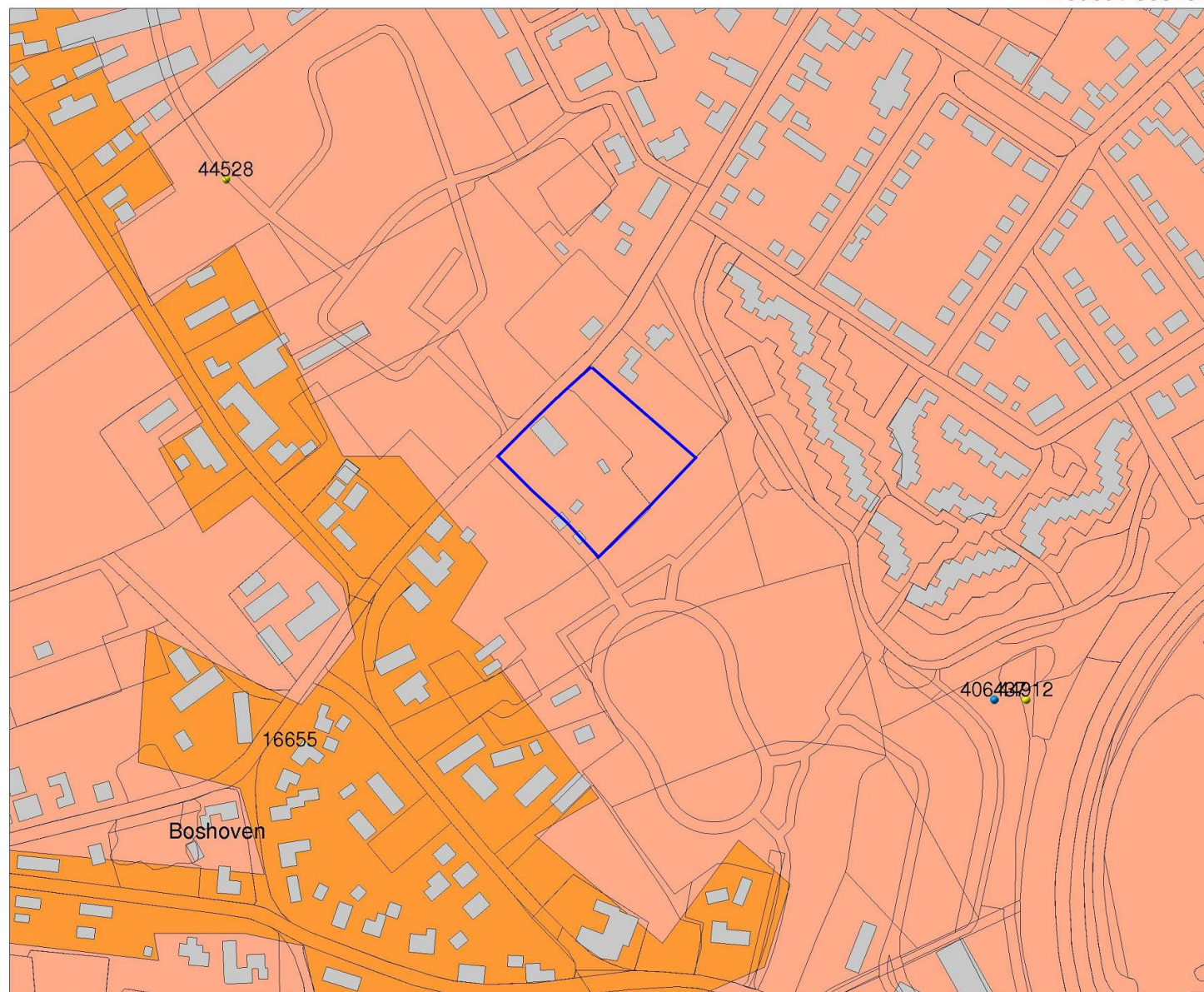
- 13 *Indien het onderzoek geen archeologische resten of categoriaal beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van: aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoring van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weersomstandigheden?*

Niet van toepassing.

- 14 *Welke postdepositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan? Wat is de invloed van het gevormde esdek op de archeologische niveaus? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het plaggendek?*

Zie antwoorden op vragen 1 t/m 3. De plaggenbodem heeft in principe de eronder liggende sporen goed afgedekt; alleen is bij de aanleg van de plaggenbodem een deel van het archeologisch vlak verstoord, getuige de esgreppels en de menglaag van plaggenbodem en dekzand die zich boven het sporenvlak bevindt. In proefsleuven 2 en 3 is een klein aantal recente vergravingen die door de plaggenbodem heen is gegraven. Het betreft restanten van oud hekwerk en mogelijke ontginninggreppeltjes. De samenstelling van de grond in deze sporen is dezelfde als die in de bouwvoor.

175969 / 363431

175215 / 362816

Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
- HUIZEN
- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

PLAATSNAMEN

Archis2

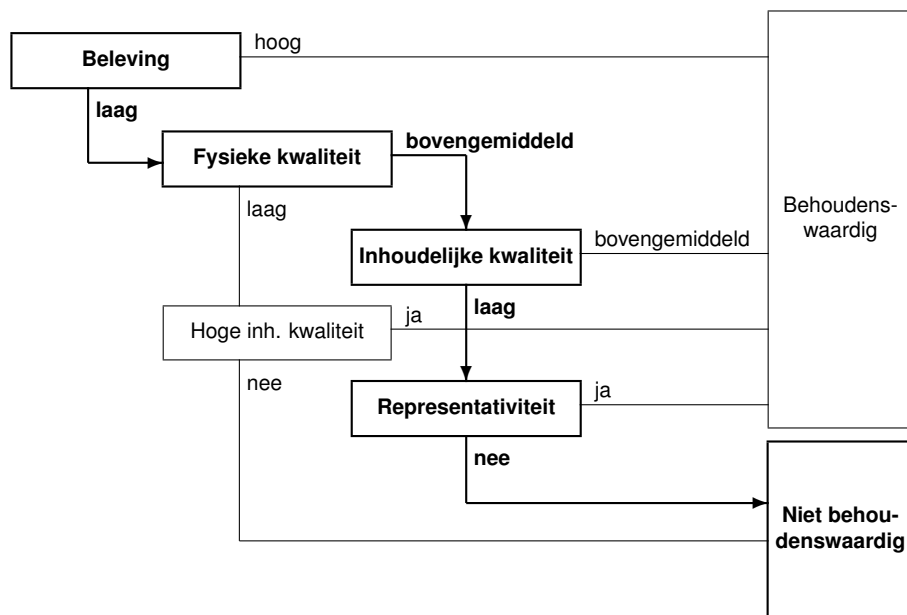
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Afbeelding 12 Locatie van het onderzoeksgebied (blauw omlijnd) met de in de directe omgeving gelegen archeologische monumenten, waarnemingen en vondstmeldingen. Bron: Archis 2, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

4 Waardering volgens KNA 3.1

Hieronder wordt de waardering gegeven van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden, is te vinden bijlage 1. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, wordt verwezen naar de website van SIKB (www.sikb.nl), waar de documentatie voor deze waardering is te vinden onder 'Archeologie, KNA 3.1, H3 Inventariserend veldonderzoek, Waarderen (VS07)'.

<i>Beleving</i>			opmerkingen
schoonheid	–		nvt
herinneringswaarde	–		nvt
<i>Fysieke kwaliteit</i>			opmerkingen
gaafheid	2		Gaafheid sporen
conservering	3		Anorganisch vondstmateriaal (aardewerk, bouwmateriaal etc.)
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>			opmerkingen
zeldzaamheid	2		In de nabije omgeving zijn meerdere archeologische waarnemingen bekend die dateren uit dezelfde periode en vergelijkbare vindplaatsen betreffen (ontginningsgreppels).
informatiewaarde	2		De resultaten sluiten aan bij de eerdere archeologische waarnemingen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied en vullen deze aan.
ensemblewaarde	2		De resultaten sluiten aan bij de eerdere archeologische waarnemingen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied en vullen deze aan.
representativiteit	–		nvt

5 Aanbeveling

De resultaten van het archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVOP) aan de Boshoverweg 30 te Weert-Boshoven geven aan dat verspreid over het onderzoeksgebied een aantal archeologische sporen aanwezig is uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De informatie die deze sporen geven en de kwaliteit ervan is echter te gering om het terrein te behouden volgens de KNA, versie 3.1. Het terrein kan derhalve wat betreft de archeologie worden vrijgegeven.

Met betrekking tot het verlenen van de bouwvergunning wordt gewezen op de meldingsplicht zoals omschreven in artikel 53 van de Monumentenwet. Indien bij grondverstorende activiteiten zaken worden aangetroffen waarvan redelijkerwijs moet worden vermoed dat het een archeologische oorsprong heeft, dient dit zo spoedig mogelijk gemeld te worden bij het bevoegd gezag, zijnde de Gemeente Weert. Indien van toepassing is de verwachting dat deze zaken mogelijk kunnen worden aangetroffen vanaf een diepte van circa 80 cm. Voorts wordt verwezen wij de Monumentenwet, artikel 61 en 62, waar de strafbepalingen zijn vermeld in het geval van een bewuste of onbewuste overtreding t.a.v. artikel 53.

6 Samenvatting

Tijdens een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVOP) op een terrein aan de Boshoverweg 30 te Weert-Boshoven is in de zes werkputten een aantal sporen aangetroffen die te maken hebben met de indeling van het terrein in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. De sporen bestaan uit greppels en sloten. Hierboven bevindt zich een plaggenbodem die uit de 18e eeuw dateert. De resultaten sluiten aan bij archeologische waarnemingen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied, maar zijn van dusdanige kwaliteit en hebben een zodanig informatiewaarde dat het onderzoeksgebied niet behoudenwaardig is.

Literatuur

A.J.Wullink & J.J.A. Wijnen, 2009. *Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Boshoverweg 30 te Weert (L).* Geldermalsen (ARC-Rapporten 2009-142).

Bijlage 1 Waarderingscriteria conform KNA 3.1

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, RCE of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachrone context: voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context: fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart